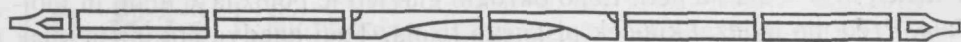


»Sedaj te bova!« je rekel Tonček odločno, videlo se mu je, da verjame.

Mati je prišla pogrnit za večerjo.

»To z mize! Ružinje v canjo! Zrnje vse sem v pehar!«



IVA:

Marijanove sanje.



rbančev Marijan je jako nemirno spal. Premetaval se je po postelji ter zdajpazdaj kaj nerazumljivega zamrmral ali pa se rahlo zasmejal, kakor bi kdo lahko udaril ob srebrn zvonec...

Zunaj se je poslavljala zvezdnata noč. Kraljica luna je izginila s svojega prestola, obdana od neštivilnega spremstva svetlih zvezdic. Tam na vzhodu je zažarelo, kakor bi se odprla vrata zlate dvorane. Žareča luč se je razlila po gorskih vrhovih. Sence po dolinah so bežale druga za drugo vsvesti si svoje nemoči poleg svetlega solнца. V ozračju je zašumel jutranji pozdrav. Drevesa so pripognila svoje vrhove pred kraljem dneva — zlatim solncem.

Prvi solnčni žarek se je prikradel do Marijanove postelje, ko je ta odprl oči. Začudeno je pogledal v svet. Ozrl se je naokrog, prebrskal vso postelj pa žalostno odkimal z glavo. Kaj je neki iskal?

»Mama, mamica!« se mu je izvilo proseče iz prsi.

Marijanova mama je prihitela in ga vprašala, kaj mu je.

»Mama, gosli, tiste lepe zlate gosli, kje so?« je tarnal.

Mama je začudeno poslušala, o katerih goslih govori njen ljubljenec. Nečesa se je domislila in rekla smeje: »Najbrž se ti je sanjalo, kajne, Marijan?«

»Da, da, sanjalo. O, kako lepo!« je vzkliknil

»Kaj pa se ti je sanjalo, ljubček? Povej!« in mama je pobožala kodrolaso glavico.

Morala je sesti na Marijanovo posetljo. Ta pa se je oklenil njenega vratu in ji pripovedoval svoje lepe, lepe sanje.

— V daljnji lepi deželi je stal mogočen grad. Okoloinokolo gradu se je razprostiral prekrasen vrt, poln najlepših dreves in najplemenitejših cvetic.

V tem gradu sta prebivala Marijan in njegova mama. Lovila sta se po razkošnih sobanah ali se izprehajala po belih stezicah med cvetičnimi gredami.

Za gradom se je blestelo v zelenih valovih veliko jezero. V tem jezeru so prebivale zlate ribice. Kadarkoli je pritekel Marijan k jezeru in veselo zažvižgal, so vselej priplavale zlate ribe k bregu. Slišal je njih

smeh in jim metal drobtinic. Kadar je bilo jezero mirno, sta se vozila z mamo v čolničku po zeleni gladini. Okolo čolnička so se zbrale zlate ribice in plule poleg njega. Videti je bilo, kakor bi se čolniček zibal na zlatih valovih.

Sredi jezera se je dvigala velika skala, ki se je bleščala, kakor bi bila iz samih hiserov. Pod to skalo je prebival povodni mož. Kadar je priplul čolniček do skale, je potrkala največja izmed zlatih rib trikrat na skalo. Tedaj se je zabliskalo, in skala se je odprla. Jezero se je izpremenilo v veliko dvorano, zlate ribe pa so postale deklice in veselo rajale okolo Marijana. Na bisernem prestolu je sedel čestitljiv starček — povodni mož. In ko je vstal, je zagrmelo, kakor da bi se sesul ves svet.

Marijan in mama sta zopet plula v čolničku sredi jezera. V vodi pa so veselo hihitale zlate ribice.

Nekega dne je bil povodni mož posebno prijazen. Pokazal je Marijanu svoj kristalni grad. Krasote, ki jih je Marijan videl v podvodni palači, se ne dajo popisati. Posebno čudno se mu je zdelo, da ni bilo nikakih vrat in oken, pa vendar je bilo v gradu svetlejšje kot v cerkvi, kadar v njej gore vsi veliki lestenci. Da, bleščalo je Marijanu, kakor bi gledal v samo solnce. Dolgo, dolgo sta hodila iz dvorane v dvorano, eno lepšo od druge. Naposled sta obstala v visoki, lepi sobi, ki je bila ysa preobložena najlepših reči. Vse, kar si je sedaj zaželel v svoji domišljiji, vse je Marijan tukaj videl in še veliko več. Njegovo oko je obviselo na lepih goslih, ki so visele na steni. Popolnoma zlate so bile. Kolikokrat je že prosil mamo, naj mu kupi gosli! Kako je hrepenel, da bi znal igrati nanje, da bi mogel izvabljeti strunam tiste lepe milo-otožne, dušo pretresujoče glase! Kako mu je bilo hudo pri srcu, kadar je stal pri oknu in mu je veter prinašal na uho nebeške glasove strun! Kako je zavidal gospoda učitelja, kadar ga je videl in slišal igrati na gosli! Kakor okamenel se je zazrl v nasprotno okno, izza katerega so prihajali rajski glasovi, ter poslušal, poslušal... Vso noč bi bil stal ob oknu in poslušal tudi tedaj, ko je v stanovanju gospoda učitelja že davno vse utihnilo. Prisuškoval bi melodijam svoje lastne duše, ki je zdaj vriskala v razkošnem veselju, zdaj plakala v uničujoči žalosti... Iz njegovih sanjarij ga je vselej prebudila mama.

Tako se je zamislil Marijan, ko je ugledal lepe gosli v palači povodnega moža. Prestrašen se je zdrznil, ko je začul starčkov glas.

»Izberi, Marijan! Karkoli želiš, vse bo tvoje!«

Marijan je slišal ta glas, razumel besede, toda ni verjel lastnim ušesom. Tresoč se kakor bilka na vodi je zrl zdaj v povodnega moža, zdaj na gosli. Tedaj je stopil starček k steni, snel gosli in jih potisnil v roke strmečemu dečku.

In že je sedel Marijan v čolničku poleg ljubljene mamice. Ni videl čolna, ne zlatih ribic, niti širne jezerske gladine. Ni slišal šepetanja valčkov, ne ptičjega petja, niti ljubečih besed dobre mame. Nemo je zrl na svoje gosli in jih tiščal k sebi kot najdražji zaklad. In naslonil je godalo na ramo, lok pa je brzel po strunah...

Utihnila je mama, strune so poslušale ptičke, kopicili so se valčki, da bi bolje slišali... Vse skrivnostno tiho, kakor da je zastalo srce velike prirode. Le ena pesem se je zibala na zračnih valovih, le ena pesem je donela v lepi svet, le ena pesem je zazibala mogočno prirodo v tajinstven mir. To je bila pesem Marijanovih gosli...

Marijan je slonel na maminem srcu, in biserna solza je lesketala v njegovih očeh.

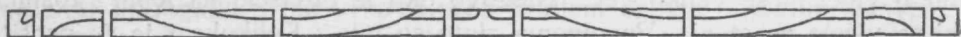
Mama je privzdignila njegovo glavo in dejala: »Lepo si sanjal, Marijan. Če boš priden, pa ti kupim gosli.«

Hvaležno se je ozrl presrečni deček v dobro mamo in nemo poljubil njeno roko.

Gospa Urbančeva je izpolnila svojo besedo, ker je bil Marijan v resnici priden. V šoli je dobro napredoval, doma je bil miren in poslušen. Kadar ni imel nikakega dela, je sedel kje v kotu zamišljen in sanjal. Če ga ni nihče opazoval, je vzel v roko kuhalnico, jo naslonil na ramo in potezal po njej s palčico...

Nekega dne pa je bila Urbančeva hiša polna neskončnega veselja, Marijan je dobil prave pravcate gosli, nove in lepe. Njegove radosti ni hotelo biti konec.

Zdaj sedeva Marijan vsak svobodni čas v tihem koticu s svojimi gosli ter igra, igra in sanja sanje bodočnosti...



DR. JAKOB SKET:

Zlato in bogastvo v pregovorih.



Ni vse zlato, kar se sveti. — V sredi, v zlati skledi. — Rana ura, zlata ura. — Zlat ima v prahu isto vrednost kakor v mošnji. — Kadar zlato govori, vse molči. — Zlato ne govori, pa zmore vse. — Zlato lepo, pamet lepša. — Kdor se z zlatim orodjem bojuje, je gotov zmage. — Zlat ključ vsaka vrata odpre. — Zlata roka železna vrata prebije. — Zlata veriga ne da svobode. — Zlatemu maliku se vsi klanjajo. — Okolo zlatega teleta svet na sapo pleše. — Brez zdravja ni bogastva. — Bogastvo človeku smrti ne odpravi. — Ob svojih žuljih je malokdo obogatel. — Kdor ne hrani novcev, ne šteje zlatov. — Bogastvo iz odrtije se nagloma razbije. — Bogate pojedine izpraznejo mline. — Srebrno sedlo še ne stori dobrega konja. — Več je vreden pošten glas nego srebrn pas.

